

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

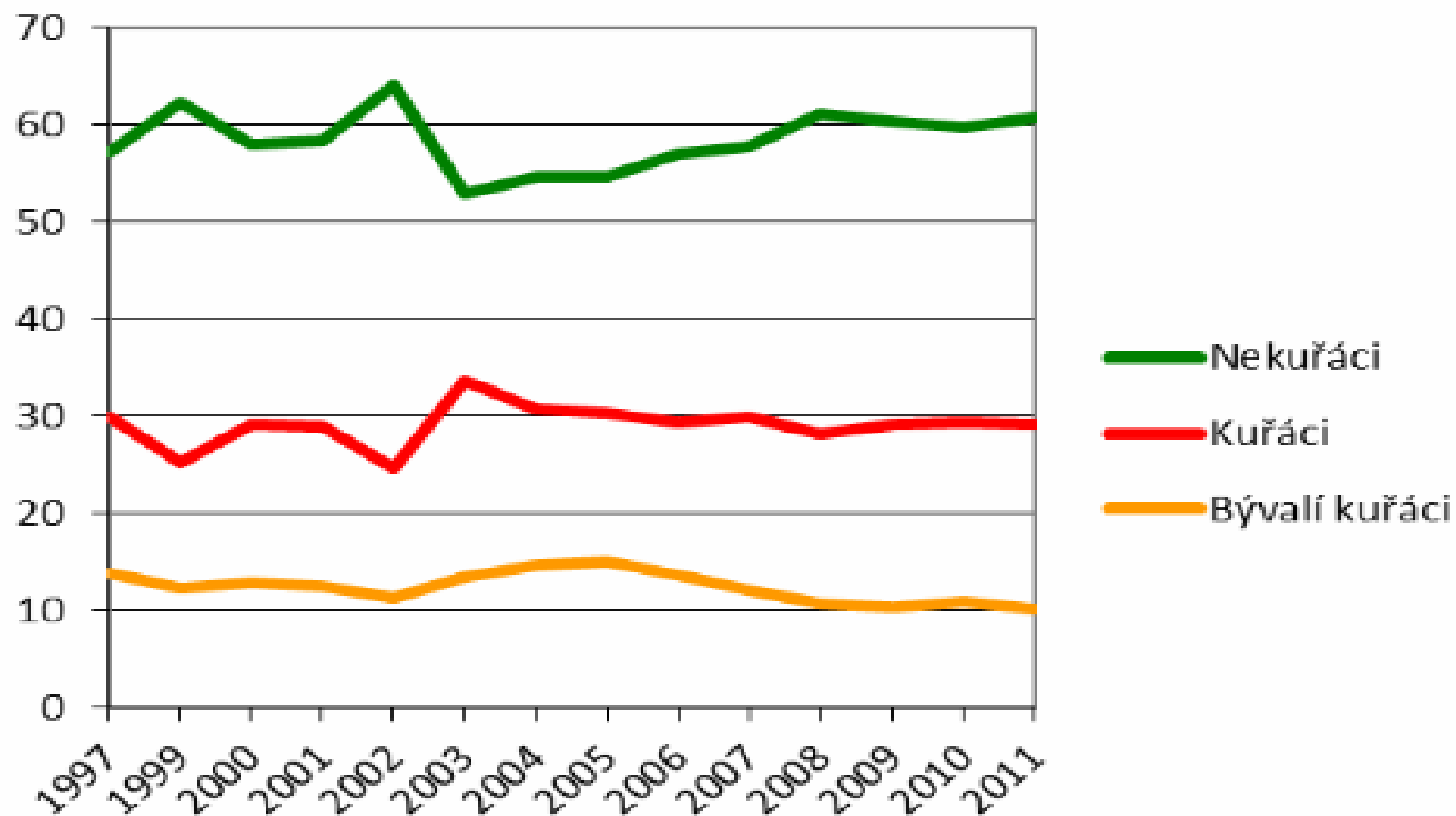
Prevalence užívání alkoholu a tabáku v ČR

Jana Nedbalová, KHS Pk

Přehled studií

- **HBSC** (WHO) – 11, 13, 15letí (2002, 2006, 2010)
- **GYTS** (Global Youth Tobacco Survey) – 13 -15letí (2002, 2007, 2011)
- **ESPAD** – 16letí (The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs) (1995, 1999, 2003, 2007, 2011)
- **(SZÚ)** – od 15 let + (1997 – 2013)

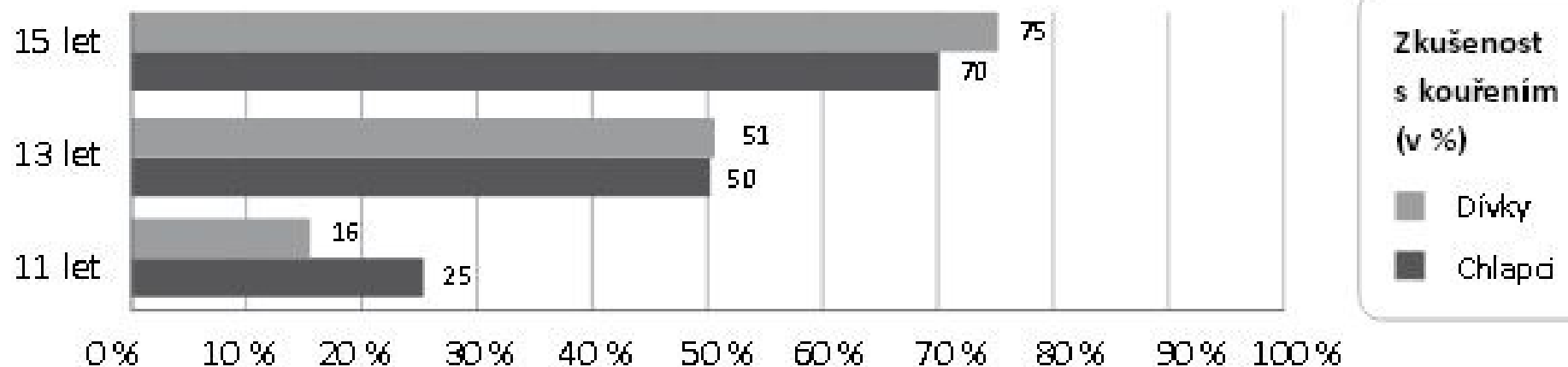
Vývoj kuřáctví v populaci ve věku 15 – 64 let v období 1997 – 2011

Zdroj: Vývoj prevalence kuřáctví v dospělé populaci ČR, 2012, SZÚ

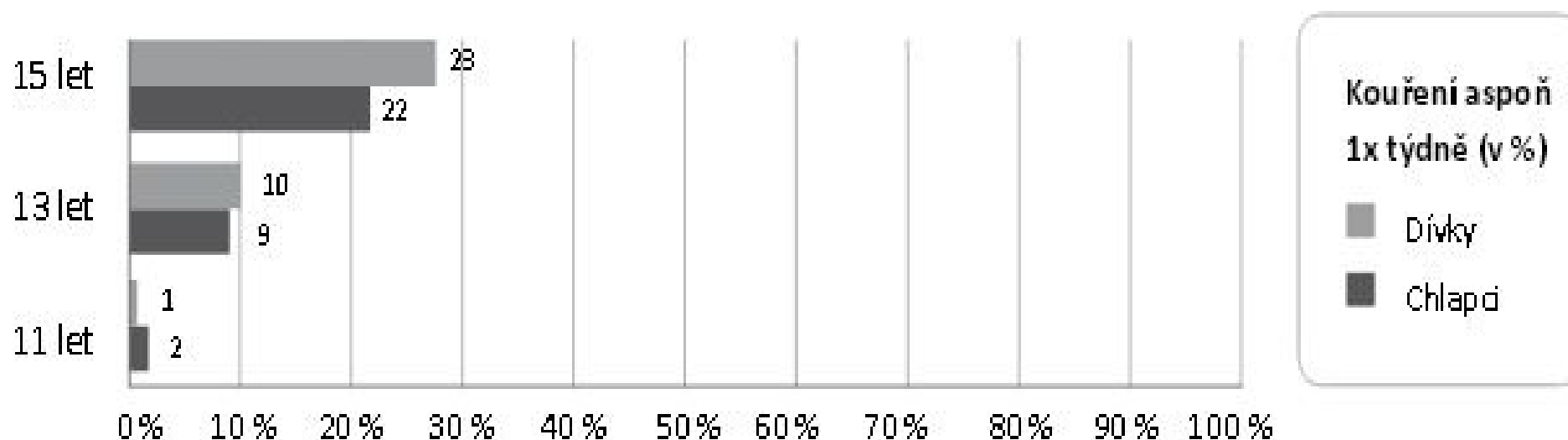
Zkušenost s kouřením cigaret

Obrázek 19. Děti, které uvedly, že už někdy kouřily alespoň jednu cigaretu

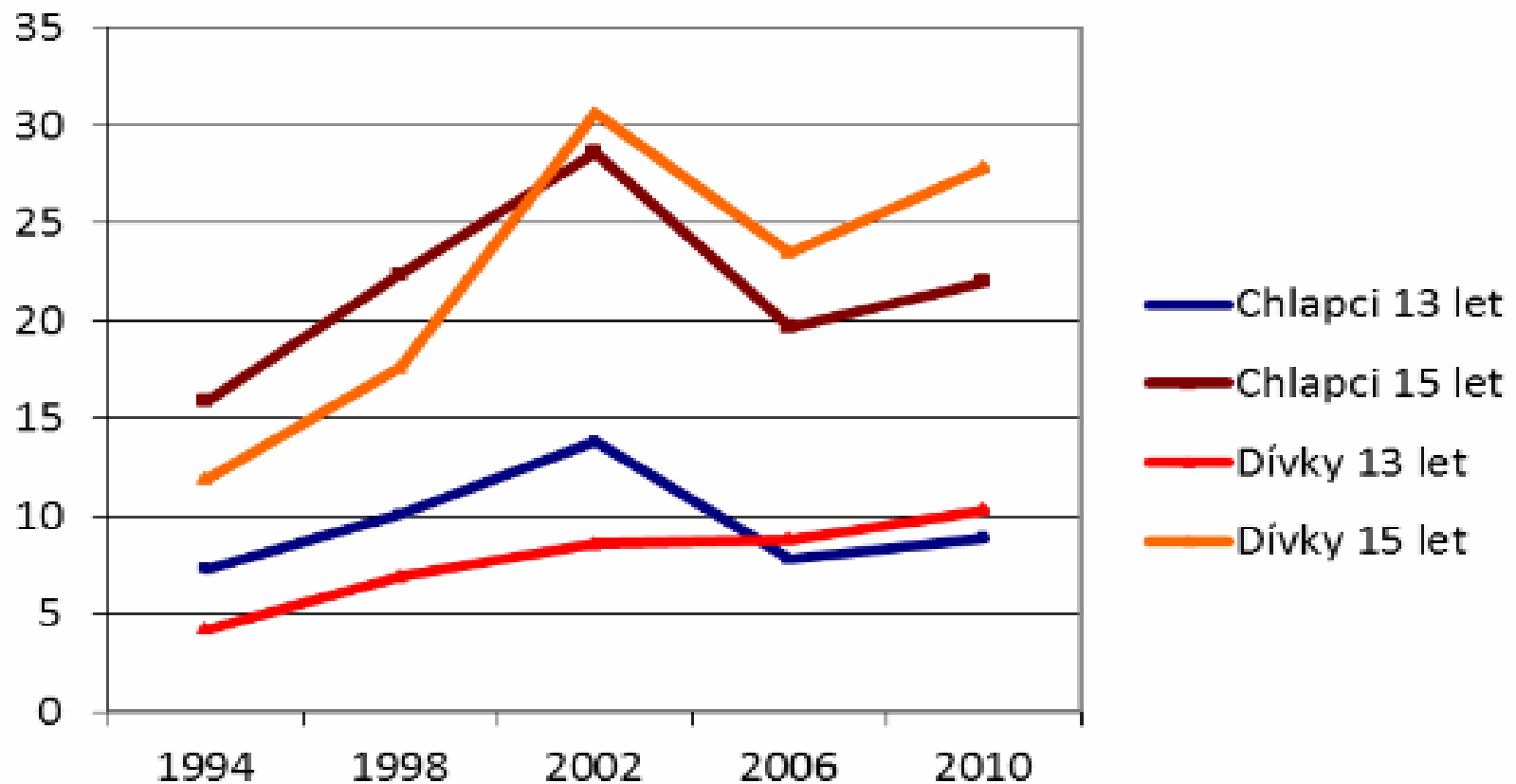

Pravidelní kuřáci (HBSC, 2010)

Obrázek 20. Děti, které uvedly, že kouří nejméně jednou týdně

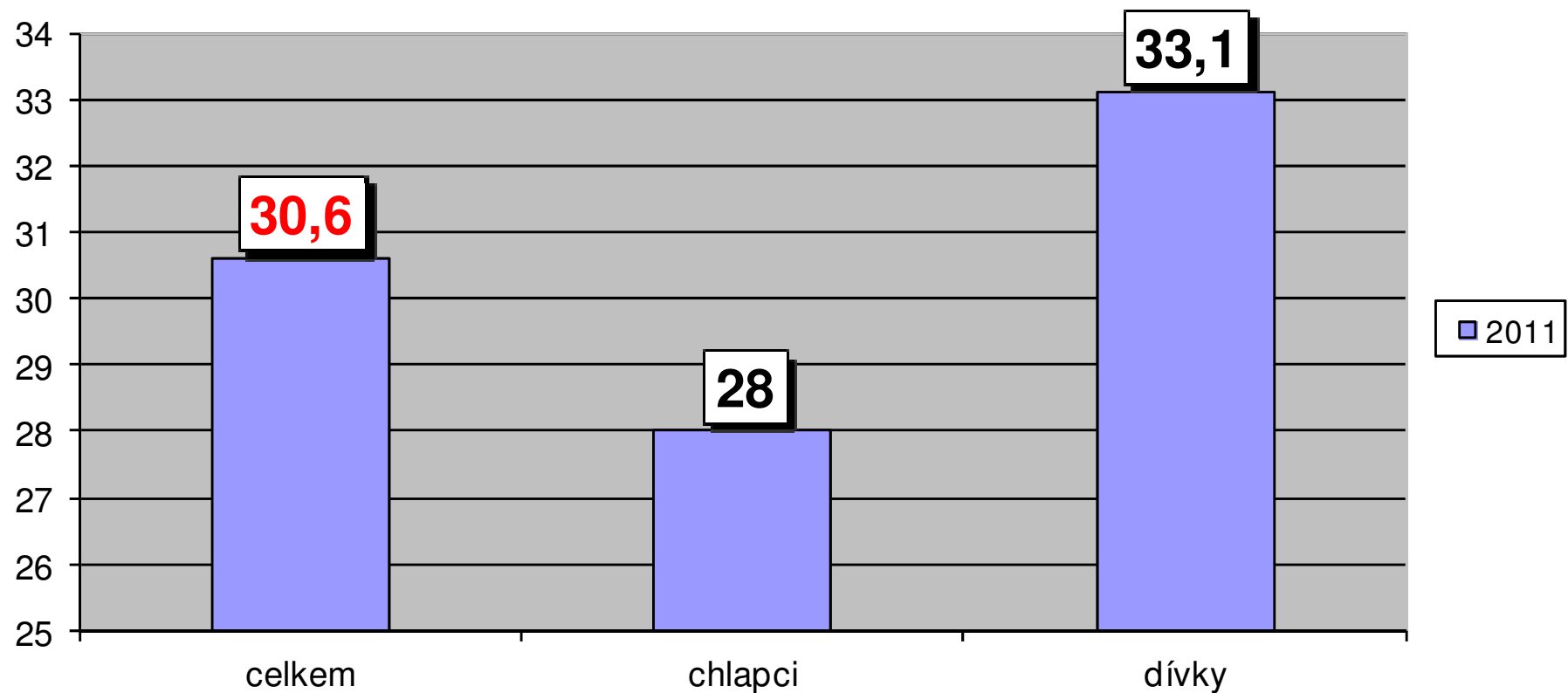

Vývoj kuřáctví u dětí v letech 1994 – 2010, v %

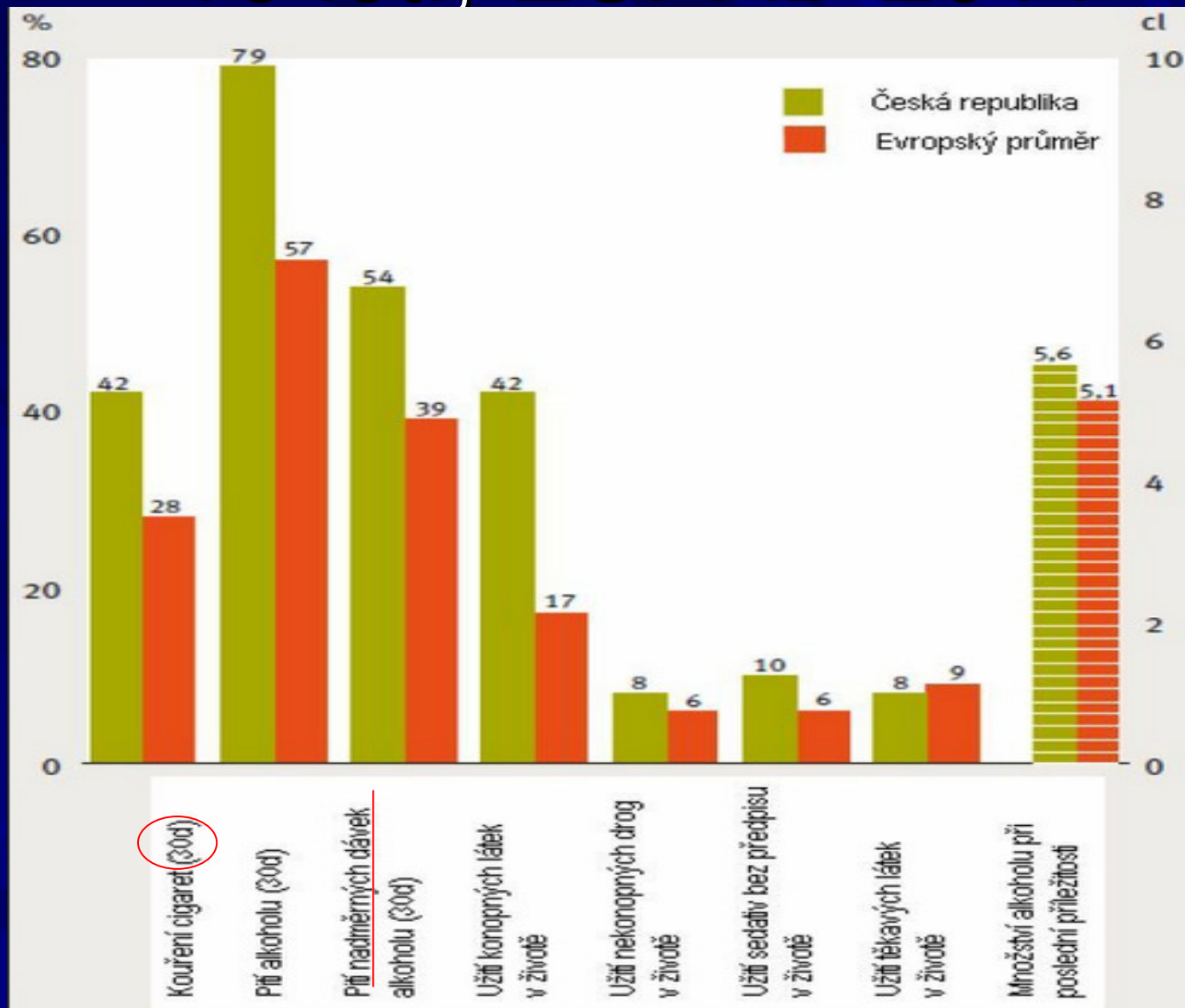

Zdroj: Šetření HBSC 1994 – 2010, SZÚ

% 13 - 15letých dětí, které kouřily v posledních 30 dnech (GYTS 2011)

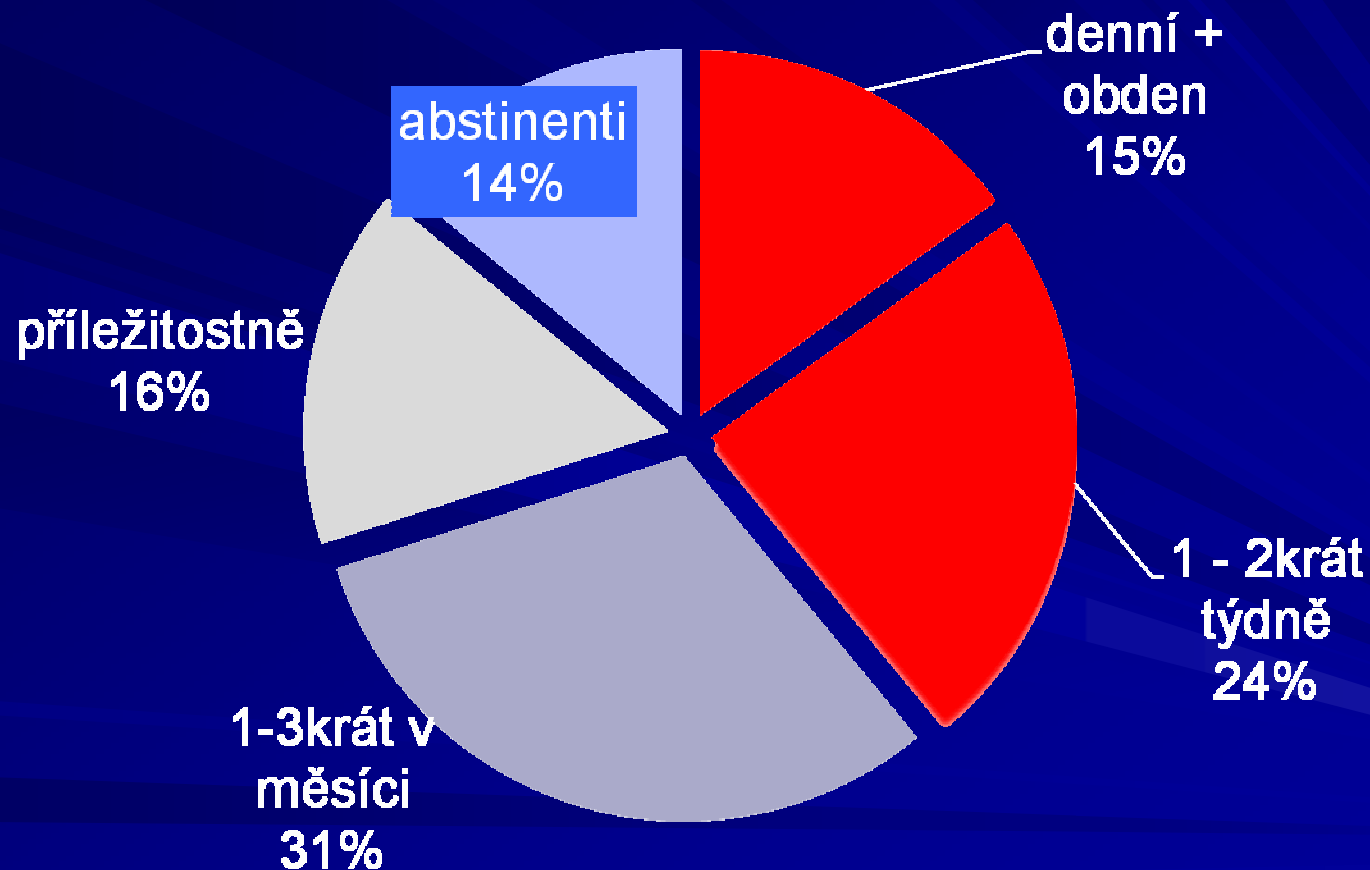

16 letí, ESPAD 2011

Užívání alkoholu v ČR (15 let a více) dle SZÚ 2012

Dostupnost alkoholu v rodinách

- S rostoucí konzumací alkoholu vzrůstá prevalence kuřáků
- 1/3 dětí ochutná pivo před svými 12. narozeninami (ESPAD, 2011)
- 1 x týdně a častěji pije pivo 7 % 11 letých, 17% 13letých a 39% 15letých chlapců (HBSC, 2010)

Expozice TK dle GYTS a SZÚ , 2011

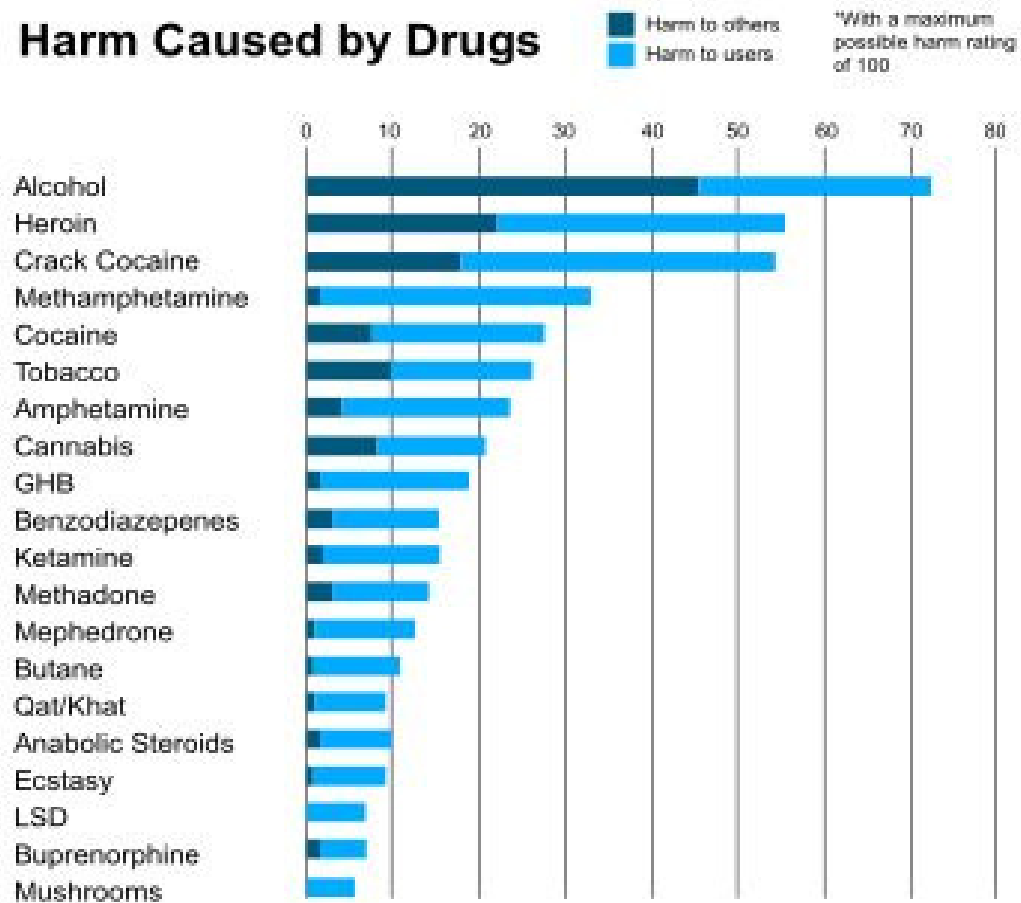
- 45 % žáků žije v rodinách, kde ostatní kouří
- 90 % žáků uvedlo, že jsou exponováni kouří mimo domov
- 53 % uvedlo, že jeden nebo oba rodiče jsou kuřáci
- 27 % žáků uvedlo, že většina jejich kamarádů kouří
- Prokázána souvislost mezi pitím alkoholu a kouřením

...vážně je to tak vážné???

Smoking and other preventable deaths each year

Harm Caused by Drugs

Studie prof. D. Nutta a kol. (2010) zaměřená na škody, které drogy působí ve Velké Británii.^{[15][16]} Tmavě je vyznačena škoda způsobená ostatním a světle škoda, kterou trpí sami uživatelé drog, hodnota 100 představuje maximum.

Jak vyvracet ekonomické mýty tabákového průmyslu

Hana Ross, PhD.

Jaká je skutečnost...

- ▶ Tabákový průmysl není podstatný pro ekonomiku většiny zemí:

Kouření stálo Českou republiku v r. 1999 minimálně **23 miliardy Kč**, čili 1,2 % hrubého domácího produktu (odhad je bez nákladů na ambulantní péči, bez hodnoty lidského kapitálu [26 % úmrtí u mužů], a nebere v potaz zpoždění ekonomického rozvoje díky horšímu zdravotnímu stavu obyvatelstva).

Ve stejném roce stát vybral na daních na tabák **20,2 miliardy Kč**.

Studie z r. 2000 odhaduje, že kdyby se započítaly všechny náklady, kouření stálo ČR asi 67 miliard Kč (1 kuřák způsobuje ztrátu 211 – 281 eur ročně).

Ing. Hana Ross, Ph.D

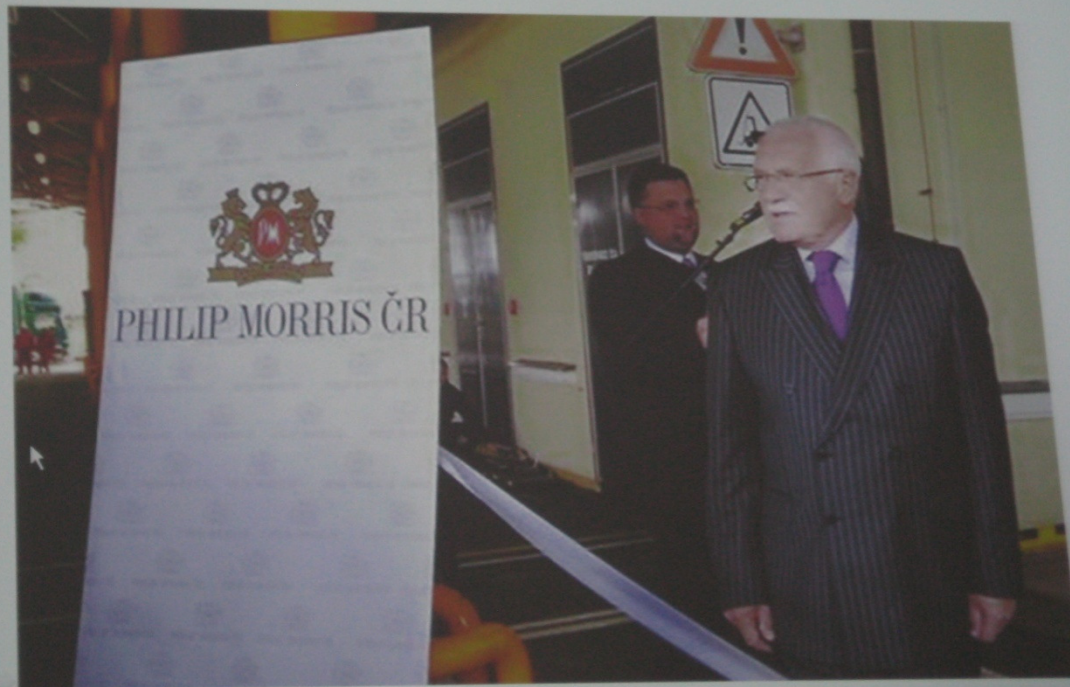
Výchova ka zdraví v pedagogické praxi,
CCVJ, o.p.s. 28. ledna 2015

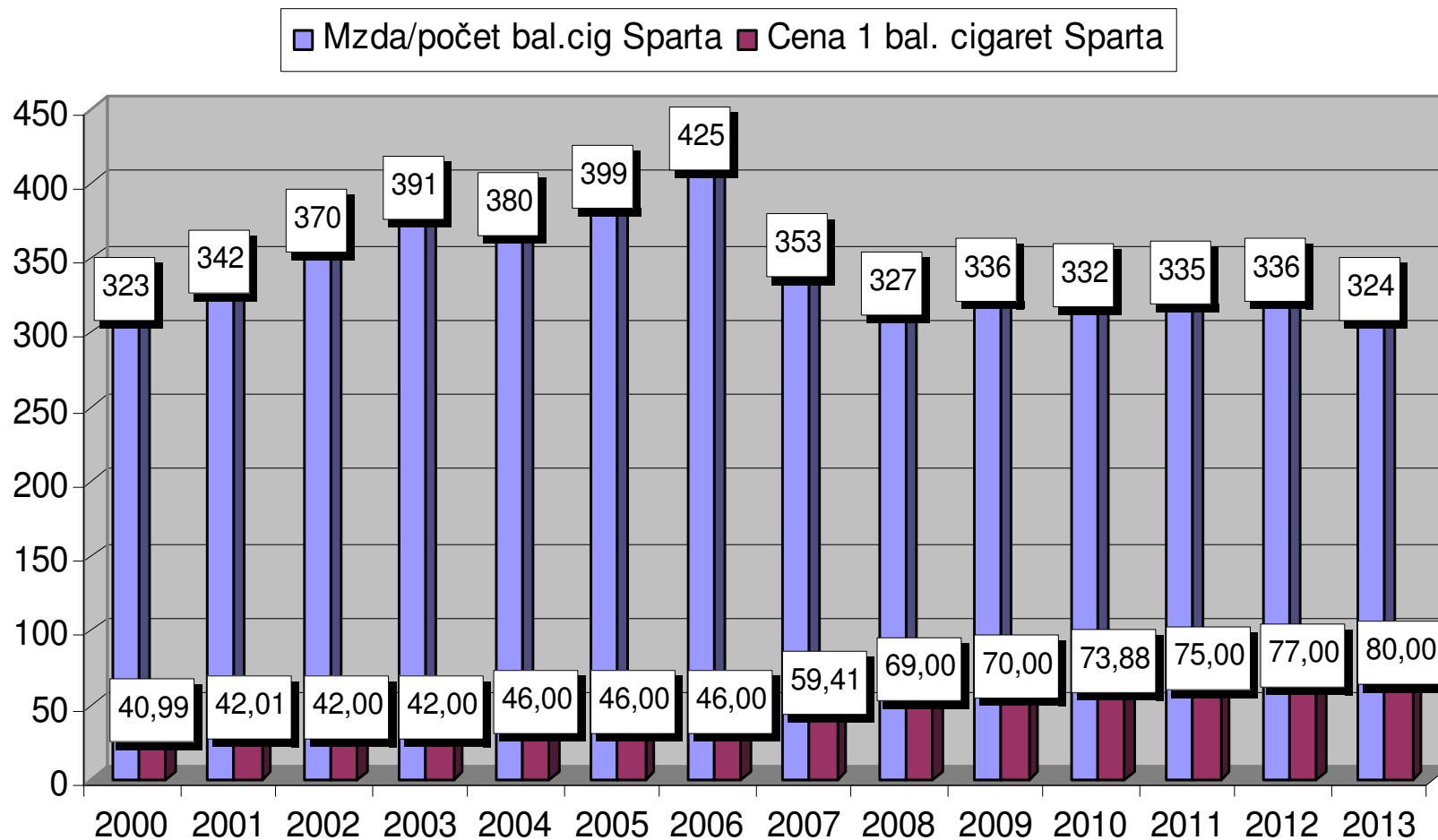
Proč nefunguje pre-inter/vence v ČR?

VÁCLAV KLAUS OTEVÍRÁ NOVÝ PROVOZ PM
KUTNÁ HORA, 9/2010

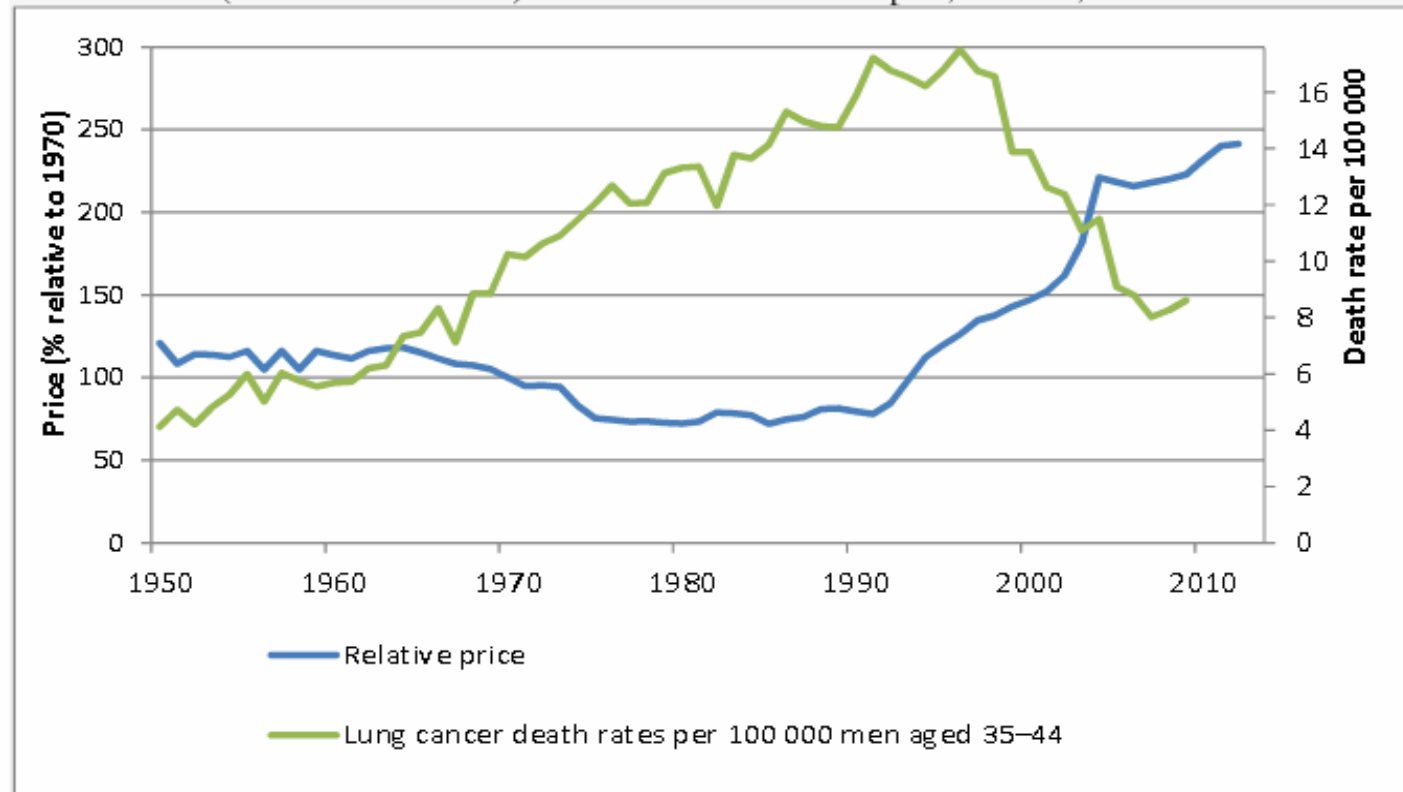

Vývoj ceny cigaret vzhledem k průměrné hrubé mzdě (2000-2013)

Pokles úmrtnosti mužů 35 – 44 let

Obr. 1: Ceník (roste s růstem daní) a úmrtnost na rakovinu plic, Francie, 1950-2010

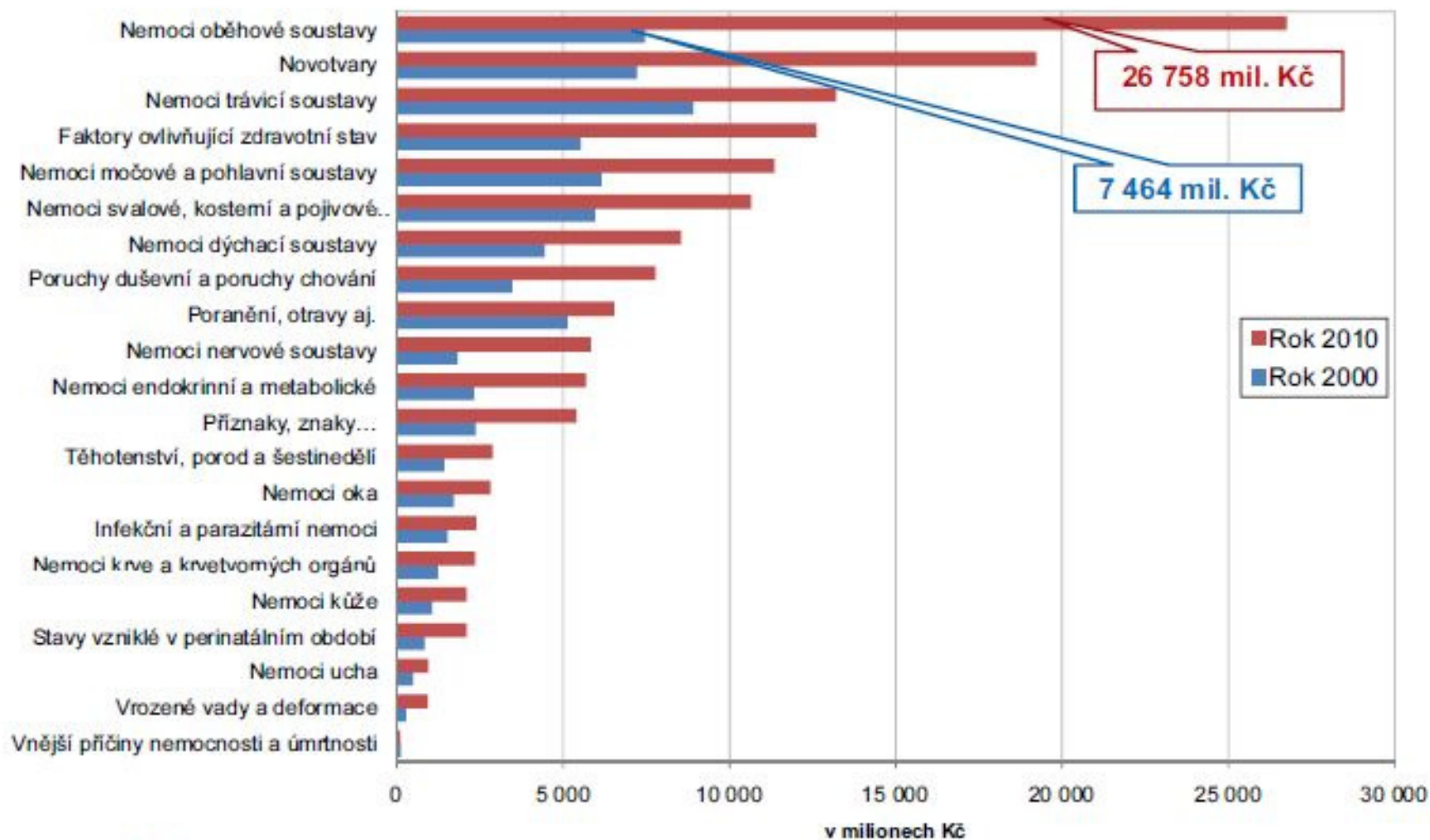
Zdroj: Graf reprodukována s využitím údajů z Hill C. Prevention et dépistage des cancers [prevence rakoviny a screening]. Bulletin du Cancer. 2013;100:6.

Více než desetina všech nákladů na rakovinu v Evropě souvisí s rakovinou plic!

Kolik by měly cigarety stát?

Značka	Cena v Kč, 2013	Cena v Kč, aby dostupnost byla srovnatelná s 1990
Sparta	75	75,97
Marlboro	85	154,15
Průměrná cena	85	125,62

VÝDAJE NA ZDRAVOTNÍ PÉČI PODLE DIAGNÓZ

Výdaje na zdravotní péči v r. 2009 211 miliard
v r. 2010 284 miliard

Jaké jsou cíle prevence???

Kvalita života prožitého co nejdéle ve zdraví
s co nejmenší ekonomickou zátěží na
jednotlivce i celou společnost.

V první řadě jde vždy o peníze 😊, tedy
proč není ve společnosti shoda?

www.khspce.cz Zdraví 2020 a koncepční dokumenty, Příloha č. 4 Délka života ve zdraví

Výchova ka zdraví v pedagogické praxi,
CCVJ, o.p.s. 28. ledna 2015

**Zákon č. 379/2005 Sb.
o ochraně před škodlivými účinky tabáku,
alkoholu a jiných návykových látek,...
vstoupil v účinnost v roce 2006**

- **3x novelizován – poslední novela - zákon č. 305/2009 Sb. – v účinnosti od 1.7.2010**
- **Ke kouření a tabáku se vztahuje cca 11 právních předpisů (3 + 3 zákony a související vyhlášky)**
- **Kompletní přehled legislativy je na www.slzt.cz**

***Tabák je v ČR příčinou 1/6 všech předčasných úmrtí
→ zasloužil by si 1 komplexní zákon na ochranu před
tabákem!***

379/2005 (v platném znění z r. 2009)

přestupky dle § 30

- Prodej jednotlivé cigarety nebo neuzavřené jednotkové balení cigaret (do 10 tis. Kč)
- Porušení zákazu kouření (do 1 tis. Kč bloková pokuta)
- výrobek podobný tabákovému výrobku, tabákové potřebě ve formě potravinářského výrobku nebo hračky, a nebo podobný alkoholickému nápoji ve formě hračky (do 1 tis. Kč)
- prodá tabákový výrobek, tabákovou potřebu nebo alkoholický nápoj v zařízení nebo na akcích určených osobám mladším 18 let (do 20 tis. Kč),
- prodá, podá nebo jinak umožní užití tabákového výrobku osobě mladší 18 let nebo neodepře jejich prodej fyzické osobě, o níž lze mít pochybnost, že splňuje podmínku věku (do 30 tis. Kč).

Legislativní opora v platném znění **správní delikty provozovatelů dle § 24**

Zákon č. 379/2005 Sb.

- umožní – li kouřit, kde je to zákonem či obecní vyhláškou zakázáno:
- do 50 tis. Kč až zákaz činnosti na 2 roky u fyzických osob
- u právnických osob do 500 tis. Kč za prodej cigaret nebo alkoholu osobě mladší 18let nebo zákaz činnosti až na dobu 2 let

Činné orgány: obec, ČOI, SZPI, HS

Pokuta je příjmem státního rozpočtu, s výjimkou pokuty uložené obcí, která je příjmem rozpočtu obce.

S čím počítá novela zákona?

- **Definuje nové pojmy** (elektronická cigareta, tabákové potřeby, bylinné výrobky ke kouření, tabákový výrobek) – na všechny se vztahuje zákaz prodeje do 18 let
- Pokud stavebně oddělený prostor – **musí být použit**
- Zákaz kouření ve vnitřních prostorech, kde mmj. **taneční akce**, s výjimkou stavebně oddělených
- **Ve vnitřních prostorech stravovacích služeb???**
- Nová povinnost mít alespoň **jeden nealkoholický nápoj levnější**, než nejlevnější nabízený alkoholický nápoj stejného objemu.
- Porušení zákazu prodeje do 18 let – **vyšší sankce (od 50 tis. do 1 mil)**, pokud prodej do 15 let – až do 2. mil Kč

Závěr

- Předkládaná novela nedosahuje legislativní regulace takové, aby byla adekvátní oporou pro účinné snížení prevalence kouření (viz další zákony a vyhlášky týkající se tabáku)
- V prevenci je nutno zaměřit pozornost na legální návykové látky souběžně a nerozdílně – korelace užívání alkoholu a tabáku